

ALGEMENE ADMINISTRATIE ONDERWIJS
EN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK
ALGEMENE INSPECTIEDIENST

Onderwijs in het onderwijscontinuüm
**Inspectieverslag over de opdrachten
omschreven in artikel 4, zesde
paragraaf, 5°, van het decreet van 10
januari 2019**

1. Naam van de met de opdracht belaste inspecteurs

Daems Martine
Dengis Pol
Kempeneers Philippe

2. Vestiging

Naam: Ecole communale francophone Diabolo
Inrichtende Macht: Gemeente Kraainem **Netwerk :** GO
Adres van IM:
Avenue Dezangré, 17 te 1950 Kraainem
Directie: mevrouw Bernadette VANWICHELEN
Fasenummer instelling: 2435
Adres van de vestiging: Avenue Hebron, 17 in 1950 Kraainem

3. Doelstellingen van de inspectie

- Evaluatie en controle van het studieniveau aan de hand van het referentiesysteem van de basiscompetenties voor de kleuterafdeling en de competentiesokkels/referentiekaders van de Federation Wallonie-Bruxelles/Programma gekozen door de inrichtende macht.
- Samenhang van de praktijken (inclusief evaluatiepraktijken).
- Continuïteit van het leren, van de praktijk van differentiatie.
- Opleiding tijdens de loopbaan: samenhang van keuzes - pedagogische behoeften en implicaties.
- Geschiktheid van het lesmateriaal en de schooluitrusting om aan de pedagogische behoeften te voldoen.

Details van de aangekruiste items:

Doeljaren: **K2 en L2.**

Vakgebied **kleuterschool: Wetenschap** (RIV Gebied 4¹)

Vakken die in de **tweede klas aan bod komen: wetenschappelijk bewustzijn (kerncompetenties: wetenschappelijk bewustzijn en initiatie) en lichamelijke opvoeding.**

¹ RCI: Référence des Compétences Initiales, Fédération Wallonie Bruxelles, juli 2020.

Kalender

Datum van contact met de directie: 18 en 23 februari 2022

Data van de bezoeken aan de instelling: 8, 10 en 14 maart 2022

4. Hoe informatie wordt verzameld

- 1. Deelname aan cursussen en activiteiten
- 2. Beoordeling van leerlingenwerk en documenten
- 3. De studenten ondervragen
- 4. Evaluatie van de voorbereidingen
- 5. Interview met de directie,
- 6. Interview met leraren en de leraar lichamelijke opvoeding.

7. Varia:

Mogelijke verduidelijking(en): Alleen de leerkracht die verantwoordelijk is voor de lessen lichamelijke opvoeding in de lagere afdeling werd geobserveerd. De debriefing werd echter uitgevoerd met de leraren die verantwoordelijk zijn voor de zwemcursus en de leraar psychomotoriek.

5. Verzamelde feiten en hun analyse

Algemene context van de instelling

De *École Diabolo*, een Franstalige school in een gemeente met faciliteiten in het Brusselse Gewest, verwelkomt kinderen die in de gemeente wonen.

Ze zijn Franstalig, tweetalig of drietaling. Het publiek is stabiel.

Het lerarenteam is nauwelijks veranderd.

De verdeling van de studenten is als volgt:

	Onthaal	K1	K2	K3	L1	L2	L3	L4	L5	L6
Gevorderden										
Op tijd	20	47	46	48	41	44	38	40	36	37
Vertraging 1 jaar		1				5	3	2	3	3
Vertraging 2 jaar					1					

Aantal leerlingen in de kleuterschool: 162

Aantal leerlingen in de lagere school: 253

In maart 2022 heeft Diabolo een totale schoolvertraging van 4%, tegen 6% in september 2020. In het algemeen is het percentage laattijdige schoolverlaters aan de *Ecole Diabolo* lager dan het gemiddelde in de FWB-scholen (14%), en meer bepaald overstijgen alleen de L2-leerlingen (11%) het FWB-gemiddelde (10%). In het vorige verslag van mei 2021 stond dat "van de 17 leerlingen die een achterstand hadden, 7 leerlingen opnieuw begonnen zijn in klas 1 (één van hen om medische redenen)".

Lichamelijke opvoeding, zwemmen en psychomotoriek worden verzorgd door vier leraren met de vereiste kwalificaties. Drie van hen houden zich voornamelijk bezig met de zwem- en psychomotorische lessen in de kleuterklas. De leerlingen krijgen de voorgeschreven twee wekelijkse lestijden lichamelijke opvoeding.

A. Leren op basis van het referentiekader voor initiële vaardigheden (RIV) en de competentiesokkels

Programma gekozen door de IM.

De leerdoelen worden bepaald door het referentiekader voor initiële vaardigheden voor de kleuterklas en de basisvaardigheden voor de lagere school. Om hun plannen op te stellen, baseren de leden van het onderwijsteam zich op verschillende bronnen: het programma van de Franse Gemeenschap, de schoolboeken die in de school in gebruik zijn, enz.

De leraar lichamelijke opvoeding verwijst uitsluitend naar de kerncompetenties.

A.1. Mate van dekking

Bij wijze van indicatie zullen wij deze evaluatie markeren aan de hand van elementen uit omzendbrief 205 van 27/05/2004 en aan de hand van elementen uit het decreet betreffende de boeken 1 en 2 van het wetboek van het basis- en secundair onderwijs en de invoering van de gemeenschappelijke kern (D. 03-05-2019 M.B. 19-09-2019). Artikel 1.4.1-2 bepaalt dat het onderwijsteam:

- *" leerlingen plaatst in situaties die hen aanmoedigen om kennis, knowhow en disciplinaire of vakoverschrijdende vaardigheden in één enkel proces te mobiliseren;*
- *zich op ontdekkings-, productie- en creatieactiviteiten richt;*
- *theorie en praktijk articuleert, waardoor met name concepten uit de praktijk kunnen worden geconstrueerd. (Deze assen zullen ook als leidraad dienen voor de analyse van de waargenomen activiteiten)*

Kleuteronderwijzers gebruiken verschillende soorten media voor de voorbereidende sporen:

- Weekplannen georganiseerd per dag of per schoolvak.
- Collecties van voorstellingen die aan de kinderen worden voorgesteld, georganiseerd volgens het thema van een periode van één of meer weken. Voor elke productie stellen zij korte fiches op met de volgende informatie: de vaardigheid waaraan wordt gewerkt, de mobiliserende situatie, het specifieke doel, de taak van het kind, de beoogde correctie of differentiatie en de organisatie.

Dit voorbereidingsmateriaal is geschikt voor het uitvoeren van analyses met betrekking tot de hierboven voorgestelde criteria. Er worden inderdaad verbanden waargenomen tussen de beschreven activiteiten en het referentiemateriaal; andere verbanden zijn er tussen de weekplannen en de collecties van producties.

Het onderwijsaanbod in wetenschappen komt overeen met wat op dit onderwijsniveau mag worden verwacht. Elke week worden verschillende wetenschappelijke activiteiten aangeboden, behalve in bepaalde lestijden waarin het thema dat de organisatie van de activiteiten verbindt, zich er niet toe leent.

In de twee lagere klassen die in dit onderzoek zijn opgenomen, is een onderzoek uitgevoerd op basis van observatie van voorbereidingsdocumenten van de leerkrachten, muursporen en documenten van de leerlingen (schriften en mappen). Wetenschappelijke activiteiten werden geteld.

Gebleken is dat vroegtijdig leren regelmatig aan bod komt, waarbij beide leerkrachten er meerdere lestijden per week aan besteden. Tot op heden zijn bepaalde gebieden van wetenschappelijk bewustzijn echter nog niet behandeld. Dit zijn energie, materie, lucht, water en bodem.

Wat de lessen lichamelijke opvoeding betreft, wordt in de jaarlijkse programmering van de activiteiten en de voorbereiding daarvan het motorisch en sociaal-motorisch leren gepresenteerd overeenkomstig het door de IM gekozen programma en de kerncompetenties. De verdeling en programmering van deze leeractiviteiten zijn doordacht en op coherente wijze over het hele schooljaar verdeeld.

A.2. Niveau van de vereiste

Waargenomen niveau van de vraag tijdens waarnemingen van activiteiten

De waargenomen activiteiten waren aangepast aan het niveau van de leerlingen: elke leerling verwierf nieuwe kennis of ontwikkelde de kennis en vaardigheden die door de leraar waren aangereikt. Ook de les lichamelijke opvoeding werd aangepast aan de mogelijkheden van de leerlingen.

Wanneer de inspectie een debat ziet, ontdekkingen door de kinderen en een betrokkenheid van allen bij de activiteit, kan zij concluderen dat het niveau van de eisen bevredigend is.

Waargenomen niveau van de vraag in de voorbereidingssporen

Zowel voor het kleuter- en lager onderwijs als voor het vak lichamelijke opvoeding komen de in de voorbereiding van de activiteiten genoemde inhouden overeen met de verwachtingen in het referentiekader voor basisvaardigheden, in de kerncompetenties en het leerplan.

Conclusie over dit aspect

Zowel op de kleuterschool en de lagere school als in de lichamelijke opvoeding komt het niveau van de eisen die uit de voorbereidingssporen, de sporen van de leerlingen en de observaties van de activiteiten naar voren komen, overeen met wat in de referentiedocumenten wordt verwacht.

Het zou echter van essentieel belang zijn de programmering van L2-leren te heroverwegen om een conform niveau van dekking te waarborgen.

B. Toereikendheid van de waargenomen activiteiten met de wettelijke verwachtingen.

Kleuterafdeling

De twee titularissen voor de tweede kleuterafdeling presenteerden een activiteit over hetzelfde onderwerp: het ging over experimenteren, het observeren van het vermogen van veel voorwerpen om te drijven of niet.

Voor de opbouw van de activiteit gebruikten zij de aanpak van het RIV:

- Stel vragen, laat hen vragen stellen over het waargenomen verschijnsel en stel verklaringen voor.
- Leren over onderzoek door het uitvoeren van een experiment, het verzamelen van informatie uit een manipulatie.
- Een administratie bijhouden en organiseren.
- De leerkrachten kozen ervoor om met een kleine groep leerlingen te werken, terwijl de anderen onafhankelijke workshops volgden, die al dan niet verband hielden met het thema dat op het ogenblik van het bezoek werd onderzocht. Door deze pedagogische optie kon elke leerling bij de activiteit worden betrokken, de experimentele situatie

verkennen, zijn kennis en vaardigheden met betrekking tot wetenschap verwoorden of ontwikkelen.

Primaire Afdeling

De twee leerkrachten van L2 presenteerden ook een activiteit over hetzelfde onderwerp "Lucht, waar zit u?".

Vaardigheden gebaseerd op de wetenschappelijke benadering - aangepast aan kinderen van deze leeftijd - vormden de kern van deze activiteiten.

- Om een puzzel op te lossen
 - Ik hanteer en observeer
 - Ik noteer
 - Ik hou de sporen bij
- Aanwijzingen identificeren en onderzoekslijnen vaststellen
 - Ik stel een van de volgende hypothesen
 - Ik hou ze bij
- Onderzoekswegen examineren
 - Ik verzamel informatie door te experimenteren
 - Ik hou ze bij

Afhankelijk van de voorbereiding zullen verdere activiteiten betrekking hebben op de aspecten validatie, communicatie en synthese.

Ook de uitvoering van de activiteit vond plaats in kleine groepen, waarbij de klas in tweeën was gesplitst. Zo kon elk kind alle aspecten van de aanpak van de leerkrachten optimaal ervaren.

Cursussen lichamelijke opvoeding

De volgende elementen worden in de waargenomen activiteit benadrukt:

- Basis fitness training,
- motorische vaardigheden,
- beheersing en coördinatie van grote bewegingen,
- lateraliseren en aanpassing van bewegingen,
- individuele, collectieve en intercollectieve inzet, samenwerking en ontwikkeling van sociaal-motorisch gedrag,
- respect voor de leraar en anderen, respect voor gemeenschappelijke regels, verwerving en demonstratie van levensvaardigheden.

Hoewel het niet in de voorbereidingen wordt beschreven, zijn elementen van differentiatie aanwezig in de activiteit. Er is namelijk een permanente wens om in de praktijk en in de workshops variaties aan te brengen in het niveau van de vereisten voor kinderen die moeilijkheden zouden ondervinden.

C. Samenhang van de praktijk

C.1 Continuïteit van het leren

Dit zal per klas worden geanalyseerd en niet, zoals in het verslag van maart 2021, op basis van het gehele kleuter- en lager onderwijs.

In de 2 kleuterklassen is de continuïteit van het wetenschappelijk leren waarneembaar dankzij de methodologische keuze van dit onderwijs. Het bijhouden van begrijpelijke sporen voor de kinderen (pictogrammen en fotografische reproducties) garandeert immers dat de leerlingen later, tijdens een nieuw experiment in verband met hetzelfde concept, verbanden kunnen leggen met hun eerste verklarende hypothesen of observatiebevindingen.

In de 2 lagere klassen wordt ook continuïteit in het kader van het wetenschappelijk bewustzijn ervaren, met name door het gebruik van de map "Mijn experimenten" die de leerlingen regelmatig gebruiken. Het repetitieve karakter van de verschillende benaderingen - Mijn vragen - Mijn hypothesen - Mijn experimenten (voorgesteld door de tekening) - Mijn resultaten - Ik noteer en tenslotte Mijn conclusies (Ik heb geleerd dat ...) - zal ongetwijfeld de wetenschappelijke benadering verankeren in het geheugen en de gewoonten van deze leerlingen.

In de lichamelijke opvoeding mobiliseren de vereiste taken de kennis, knowhow en interpersoonlijke vaardigheden van de leerlingen, die ongetwijfeld tijdens de vorige lessen of het voorgaande jaar zijn opgebouwd (lichaamsschema, lateralisatie, ruimtelijke oriëntatie, algemene dynamische coördinatie, psychomotoriek, sociomotoriek, respect voor de leefregels).

C.2 Evaluatie binnen de school

Elementen met betrekking tot de beoordeling binnen de kleuter- en lagere afdeling zijn in detail beschreven in het cijferrapport van maart 2021. Dit is echter ontwikkeld voor de cursus lichamelijke opvoeding.

De omvang van de opdracht en de korte periode tussen de twee bezoeken ter plaatse rechtvaardigen dat dit punt niet opnieuw is onderzocht.

Er werden verbeterpunten voorgesteld. De tijd tussen deze twee opdrachten is echter te kort om de overweging en de effecten ervan te meten.

Als onderdeel van de cursus lichamelijke opvoeding

De verschillende beoordelingen worden aangekondigd en uitgevoerd aan het einde van de leercycli. De criteria hangen samen met de leeractiviteiten en het verwachte beheersingsniveau, aangepast aan de klasgroepen. Formatieve beoordeling is waargenomen, maar wordt niet verwacht in de voorbereidingen.

C.3 Steun voor leerlingen in moeilijkheden en het niveau van de schoolprestaties

Dit punt is nader uitgewerkt tijdens de opdracht van maart 2021. Om de in punt C.2 genoemde redenen wordt het in dit nieuwe verslag niet uitgewerkt voor de onderzochte kleuter- en lagere klassen.

Voor lessen lichamelijke opvoeding

Het hoge slaagpercentage dat tijdens de les is waargenomen, is te danken aan de hoeveelheid werk. De leerkracht is inderdaad dynamisch, bijzonder gemotiveerd en bekwaam. De individualisering (verbaal en technisch) in de begeleiding tijdens de uitvoering van de praxis en het respect voor individuele ritmes is evident.

De mislukking of het gebrek aan succes van een praktijk wordt altijd gezien als een opstapje naar een positief bewustzijn van de bron van de fout. Zowel in de praktijk als in de voorbereidende documenten zijn er corrigerende oefeningen. Er is geen negatieve verwijzing naar de persoon die "het niet kan" of die "het minder goed doet". Er is dus geen sprake van een segregatiemechanisme. Individuele en collectieve aanmoedigingen zijn talrijk en regelmatig.

De toevoeging van oefeningen gericht op degenen die tijdens de sessie het gestelde doel bereiken, is echter zowel in de voorbereiding als op het veld wenselijk. Niet om mensen meer te laten doen, maar om het beter te doen.

D. Bijscholing

Jaar	Leraren	Opleiding
2018-2019	Logopedist en remediëringsleerkrachten	"Het identificeren en ondersteunen van hoogbegaafdheid"
2018-2019	Kleuterleidsters	"Experimenteren met empathie en samenwerking met je leerlingen om een creatief klimaat in je klas te creëren"
2018-2019	L1 tot L4 leerkrachten	"Groepsdynamiek in de klas: werken in groepen in de klas volgens de"

		principes van de actieve pedagogie"
2018-2019	L5 en L6 leraren	"Leren met Mindmaps"
	Leerkrachten lichamelijke opvoeding	"Een didactische benadering van het leren fietsen, de verkeersregels en de verkeersveiligheid langs het pedagogisch continuüm".
2019-2020	Directie	Het excellentiepact, problemen en gevolgen?
2020-2021	Logopedist en remediëringsleerkrachten	"Happyneuron Pro Orthophonie"
2020-2021	Directie	"Bemiddelen voor en door de directie"
2020-2021	Leraar lichamelijke opvoeding	"Hoe integreer ik de tablet in mijn pedagogische praktijk in de lichamelijke opvoeding?"
2020-2021	Leraren lager onderwijs	"Gebruik van TBI"
2020-2021	Leraren kleuteronderwijs	"Kerncurriculum"
2020-2021	Leraren Nederlands	"Nieuwe technologieën in beweging. Wat is hun belangstelling voor het leren van talen? Hoe kies en integreer ik digitale hulpmiddelen in mijn lespraktijk voor moderne talen?"
	Elk jaar een deel van het team.	Eerste hulp
2021-2022	Kleuterafdeling	Opleiding ROI
2021-2022	Primaire Afdeling	Integratie van digitale technologie in de onderwijspraktijk

Conclusie over dit aspect

Uit de opschriften van de gevolgde opleidingen blijkt dat het team gemotiveerd is om te leren en te trainen. Er kan echter worden vastgesteld dat de keuzes van de opleidingen vrij heterogeen en persoonlijk zijn, met uitzondering van die van dit schooljaar die gericht zijn op de behoeften of eisen van het team.

E. Lesmateriaal, leermiddelen, lokalen

Wat de kleuterafdeling betreft zijn de lokalen en het speelmateriaal van goede kwaliteit. Het materiaal en de leermiddelen die tijdens de

geobserveerde activiteiten zijn voorgesteld, sluiten aan bij de doelstellingen en pedagogische keuzes van de docenten.

Op lager niveau geldt hetzelfde. In de bezochte klaslokalen waren de voor de activiteit benodigde materialen goed doordacht en van voldoende kwaliteit en kwantiteit. De lokalen zijn gastvrij en plaatsen de leerlingen in de best mogelijke positie om te leren.

De lokalen voor de praktijk van de lichamelijke opvoeding zijn ruim en in uitstekende staat, wat de kwaliteit van het onderwijs ten goede komt. De specifieke uitrusting is compleet en voldoende.

Conclusie over dit aspect

De huidige arbeidsomstandigheden zijn uitstekend en vormen geen grote belemmeringen voor het leren en het verwerven van vaardigheden.

G. Schoolkosten

Gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap hoeft de school niet te voldoen aan de bestaande FWB-eisen voor vrij onderwijs.

H. Andere

In het kader van de uitgevoerde bezoeken

Veiligheid

- Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd
- Er zijn een of meer tekortkomingen geconstateerd

Hygiëne, sanitaire voorzieningen

- Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd
- Er zijn een of meer tekortkomingen geconstateerd

Neutraliteit

- Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd
- Er zijn een of meer tekortkomingen geconstateerd

7. Advies van de inspectie

Voor de niveaus en vakken waarop dit onderzoek betrekking heeft, **voldoen** de kwaliteit en de doeltreffendheid van het verstrekte onderwijs **aan** de wettelijke vereisten die gelden voor Franstalige scholen in faciliteitengemeenten.

8. Advies ten behoeve van de IM

Het is belangrijk dit verslag te zien als een instrument om het onderwijs te verbeteren; het doel is te komen tot meer samenhang, efficiëntie en pedagogische doeltreffendheid.

In de loop van de opdracht waren de docenten open en constructief in hun gesprekken en feedback. Zij zijn erop gebrand vooruitgang te boeken, rekening houdend met het advies dat elk van hen heeft gekregen.

In het licht van de verzamelde feiten en de analyse daarvan lijkt het ons belangrijk dat de IM aandacht heeft voor:

- Verzoek aan de leerkrachten om in de betrokken klassen, maar ook in de hele school, door te gaan met kleuterkunde (RIV-gebied 4) en activiteiten inzake wetenschapsbewustzijn (competentiebouwstenen: wetenschapsbewustzijn-initiatief), zoals voorgesteld;
- Nodig docenten lichamelijke opvoeding uit om:
 - aan het begin van de sessie een formatieve doelstelling te formuleren door precies aan te geven wat er aan het eind van de sessie van de leerlingen wordt verwacht;
 - de leerling zo vaak mogelijk te ondervragen om hem/haar te laten verbaliseren en zo te laten nadenken;
 - de les evalueren in termen van verworvenheden of resultaten ten opzichte van een of meer doelstellingen die aan het begin van de activiteit aan de leerlingen zijn voorgelegd.
- Aangezien het percentage leerlingen in het extra jaar vrij hoog is, zou het interessant zijn de oorzaken van deze herhalingen te onderzoeken. In het vorige verslag werd voorgesteld een teamreflectie over dit onderwerp te houden. Als deze bezinning niet kon worden uitgevoerd vanwege de gezondheidsomstandigheden die de tijd en energie van alle actoren van de school monopoliseren, zou het zeker gepast zijn haar uit te voeren.
- Wat de beoordelingen betreft, herinnert de inspectie eraan dat de wekelijkse tijd die aan beoordelingstaken wordt besteed, moet worden afgezet tegen de tijd die voor leren beschikbaar is.
- Ervoor zorgen dat het enthousiasme en de positieve dynamiek van alle leerkrachten behouden blijft door voort te bouwen op de in dit verslag genoemde positieve punten en door het personeel erkenning te geven voor de kwaliteit van hun werk en te vragen om suggesties ter harte te nemen.

9. Handtekeningen

Bijgevoegde adviesnota('s) voor het personeel: nee

Dit verslag is aan de coördinerend inspecteur toegezonden op: 22 april 2022

Handtekening van de inspecteurs

DAEMS Martine KEMPENEERS Philippe DENGIS Pol

Dit verslag is op 10 november 2022 naar de IM gestuurd.

Handtekening van de coördinerende inspecteur

Nottebaere Dominique

Enig commentaar van de P.O. :

Dit rapport is verstuurd naar de inspecteur op :

Handtekening van de IM

Opmerkingen van de inspecteur:

Dit verslag is teruggestuurd naar de inspecteur-generaal/coördinator op:

Handtekening van de inspecteur

Eventuele opmerkingen van de inspecteur-generaal of de coördinerend ambtenaar:

Datum:

Handtekening van de inspecteur-generaal of
coördinerend functionaris

Eventuele opmerkingen van de coördinerend inspecteur-generaal:

Er wordt een informatienota gestuurd naar de Dienst Onderwijsadvies en Ondersteuning:

Datum:

Handtekening van de coördinerend inspecteur-generaal

Dit verslag is op gestuurd naar voor vertaling overeenkomstig het memorandum van overeenstemming van 24 mei 1973.

Dit verslag werd naar de Vlaamse overheid gestuurd op